

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Σεπτεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4168

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 123212 /Θ2

**Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος
Θρησκευτικής εξειδίκευσης «Εικονογραφία Α΄ Β΄
Γ΄ Τάξεων Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων».**

**Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) των άρθρων 19, 20 και 24 του ν. 3432/2006 «Δομή και Λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης» (Α΄ 14), όπως ισχύει,

β) της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 193).

2. Την εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής όπως διατυπώθηκε με τις υπ΄ αρ. 18/23-05-2019, 19/30-05-2019, 39/26-09-2019 και 28/05-06-2020 πράξεις του Δ.Σ. του.

3. Τη γνώμη του Εποπτικού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης όπως διατυπώθηκε στις 1η/7-06-2019 και 3η/16-07-2020 πράξεις του.

4. Την υπό στοιχεία 108806/Θ2/24-08-2020 απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα «Αναμόρφωση των Ωρολογίων Προγραμμάτων Σπουδών των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» (Β΄ 3625).

5. Το π.δ. 18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α΄ 31).

6. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α΄ 119).

7. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α΄ 121).

8. Το γεγονός ότι δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού του Υ.ΠΑΙ.Θ. για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/427/117934/Β1/9-09-2020, εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6, του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α΄ 129) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος Θρησκευτικής εξειδίκευσης «Εικονογραφία Α΄ Β΄ Γ΄ Τάξεων Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» ορίζεται ως εξής:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ
Α΄, Β΄, Γ΄ ΤΑΞΕΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
Α΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΙΤΛΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ	ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Οι μαθητές /τριες θα είναι σε θέση:	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Οι μαθητές/τριες:
1. Η εικονογραφία, θεολογία χρωμάτων και σχημάτων. Η λατρευτική εικόνα παράθυρο στην θέα της βασιλείας του Θεού.	Να γνωρίζουν τί σημαίνει εικόνα στην ελληνική γλώσσα και τί είναι η εικόνα του Χριστού στην εκκλησιαστική παράδοση. Να μπορούν να ερμηνεύσουν την σύμπληση της επιγραφής και τον συμβολισμό της.	Παρατηρούν και περιγράφουν με δικά τους λόγια την εικόνα του Χριστού (από την Ι. Μ. Χιλανδαρίου). Αντιγράφουν την επιγραφή της εικόνας ΙC ΧC με μολύβι σε χαρτί και μαθαίνουν το Βυζαντινό αλφάβητο.
2. Η εικόνα στην λατρεία της εκκλησίας. Η θέση των εικόνων μέσα στην λατρεία της ορθόδοξης εκκλησίας.	Να συνειδητοποιήσουν την προσευχητική λειτουργία της εικόνας μέσω της σχέσης των πιστών με το εικονιζόμενο πρόσωπο. Να μπορούν να γράφουν το όνομά τους σε βυζαντινή γραφή.	Παρατηρούν και περιγράφουν την εικόνα της Δέησης 14ου αιώνας (της Ι.Μ. Σινά). Αντιγράφουν τις επιγραφές της εικόνας και χρησιμοποιούν την ίδια γραφή για να γράψουν το όνομά τους.
3. Η εικόνα ως γλώσσα του ευαγγελίου. Η εικόνα του Χριστού Παντοκράτορα, μια λεπτομέρεια από τα έσοχα και την Δευτέρα Παρουσία.	Να κατανοήσουν πώς η εικαστική γλώσσα των εικόνων περιγράφει την θεανδρική μορφή του Ιησού Χριστού και την ενανθρώπιση Του. Να αποδώσουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου σε σχέδιο με μολύβι.	Οι μαθητές παρατηρούν την εικόνα του Χριστού από την Ι. Μ. Βατοπαιδίου. Σχεδιάζουν το πρόσωπό του με μολύβι σε χαρτί.
4. Καλλιτεχνική έκφραση και παράδοση Η «επίνοια» των Πατέρων Η εικόνα, ένα «οπτικό ζωγραφικό Ευαγγέλιο».	Να γνωρίσουν και να επισημάνουν τους όρους της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου και πως «ουκ εναντιούνται οι ζωγράφοι ταις γραφαίς». Να αντιληφθούν τον σχεδιασμό του χεριού ευλογίας.	Σχεδιάζουν με μολύβι σε χαρτί το χέρι ευλογίας του Χριστού από την εικόνα του Παντοκράτορα από το Μουσείο του Ερμιτάζ..
5. Το δόγμα και η αλήθεια στη γλώσσα της εικόνας. Η αγιολογική και πατερική γλώσσα των εικόνων.	Να παρατηρήσουν την εικόνα της δέησης και να ανακαλύψουν την μετοχή των ανθρώπων στην σάρκωση του Χριστού καθώς και την ευχαριστιακή διάσταση της εικόνας. Να προσδιορίσουν τις εικονογραφικές στάσεις «κατ' ενώπιον» και «σε δέηση».	Οι μαθητές σχεδιάζουν τις επιγραφές της δέησης από την Ι. Μ. Σινά, με μολύβι σε χαρτί και παρατηρούν τις εικονογραφικές στάσεις «κατ' ενώπιον» και «σε δέηση».
6. Διαφορές εικόνας και θρησκευτικής ζωγραφικής Το πρόσφορο και το ψωμί του φούρνου	Να αναλύσουν έργα Αναγεννησιακής τέχνης και να τα συγκρίνουν με τις ορθόδοξες εικόνες αντιπαραβάλλοντας την τέχνη των Ρωμαιοκαθολικών και των Ορθοδόξων. Να είναι σε θέση να εντοπίσουν και να αναλύσουν επιμέρους σκηνές μιας σύνθεσης.	Οι μαθητές σχεδιάζουν με μολύβι σε χαρτί μία σφραγίδα για πρόσφορο.
7. Εικόνες και είδωλα, οι διαφορές τους. Η συμβολική παροντοποίηση των εικόνων.	Να μελετούν και σχολιάζουν τον τρόπο που παρουσιάζονται οι ανθρώπινες μορφές, το τοπίο, τα κτήρια, τα βουνά στις συνθέσεις των εικόνων. Να δείξουν τον τρόπο σχεδιασμού ενός δέντρου ή ενός κτηρίου.	Οι μαθητές μελετούν την εικόνα της Γέννησης του Χριστού από το επιστύλιο δωδεκάορτο του Σινά. Σχεδιάζουν ένα δέντρο από την σύνθεση της εικόνας με μολύβι σε χαρτί.

8. Ορθόδοξη Εικονογραφία και κινηματογράφος. Η εικόνα και η σχέση της με το θέατρο σκιών.	Να συσχετίσουν την εικαστική δημιουργία των εικονογράφων και των κινηματογραφιστών και συζητήσουν για την σχέση και τις προοπτικές των δύο τεχνών. Να κατανοήσουν την δημιουργία του ανθιβόλου από σχέδιο ή εικόνα.	Οι μαθητές φτιάχνουν το δικό τους «ανθίβολο» σχεδιάζοντας με μολύβι πάνω σε διάφανο χαρτί (ριζόχαρτο) που έχουν τοποθετήσει πάνω στο σχέδιο του δέντρου που ετοίμασαν στο προηγούμενο μάθημα.
9. Η εικαστική γλώσσα της εικόνας Η καταγωγή της και τα χαρακτηριστικά της. Τα υλικά και οι φορείς των εικόνων, τα ξύλα και η προετοιμασία τους.	Να γνωρίζουν για το πώς και με ποιά κριτήρια η εκκλησία προσλαμβάνει τους ανθρώπους και τον κόσμο ολόκληρο. Να περιγράψουν και να εκτελέσουν την χρήση του ανθιβόλου και να φτιάξουν ξηρό καρμπόν.	Οι μαθητές χρησιμοποιώντας το ανθίβολο μεταφέρουν το σχέδιο που φτιάξαν και το συνθέτουν τοποθετώντας το επάνω στην ζωγραφική επιφάνεια του μακετόχαρτου.
10. Τα υλικά κατασκευής των εικόνων. Τα χρώματα και τα πινέλα της αβγοτέμπερας.	Να γνωρίζουν τί είναι οι χρωστικές και την βασική τεχνολογία της αυγοτέμπερας.	Οι μαθητές μαθαίνουν να κάνουν ασκήσεις γραφής και βαφής με πινέλο και χρώμα αβγοτέμπερας.
11. Το συναξάρι των εικόνων Η εικόνα ως «βιβλίον γλωττοφόρον» του Γρηγορίου Νύσσης.	Να παρατηρήσουν και να διακρίνουν εικονογραφικές συνθέσεις από μαρτυρολογία, συναξάρια και εικονογραφημένα υπομνήματα πατερικού λόγου. Να γνωρίζουν την τεχνική του κολλητού χρυσού με μιξιόν νερού.	Στο εργαστήριο οι μαθητές μαθαίνουν την τεχνική του κολλητού χρυσού με μιξιόν νερού και κατασκευάζουν βερνίκι οιοπνεύματος με γομαλάκα.
12. Ο συμβολισμός στην εικονογραφία. Η σχηματοποίηση στις εικόνες	Θα είναι σε θέση να περιγράψουν την σχηματοποίηση που χαρακτηρίζει το σχέδιο και τις εκφράσεις των προσώπων	Οι μαθητές ζωγραφίζουν με πινέλο απλά διακοσμητικά ή γράμματα κάποιας επιγραφής με χρώμα και πινέλο.
13. Τα βασικά χρώματα Το φως γεννά τα χρώματα	Να γνωρίζουν τα βασικά χρώματα και μπορούν να φτιάξουν τα δευτερεύοντα.	Οι μαθητές σχεδιάζουν έναν σταυρό εγκαινίων στην πίσω πλευρά του της ζωγραφικής επιφάνειας του μακετόχαρτου.
14. Τα θερμά και τα ψυχρά χρώματα	Να προσδιορίζουν τα θερμά, τα ψυχρά και τα συμπληρωματικά χρώματα. Να σχεδιάσουν και να ζωγραφίσουν ένα σταυρό εγκαινίων πίσω από μία εικόνα.	Οι μαθητές ζωγραφίζουν με πινέλο και χρώμα τον σταυρό εγκαινίων πίσω από την εικόνα του Χριστού.
15. Το κάλλος στην αρχαία ελληνική τέχνη Τα πορτραίτα του Φαγιούμ	Να γνωρίζουν και να εκτιμούν το κάλλος στην αρχαία ελληνική τέχνη και να αναλύσουν την μετάβαση από τον ελληνικό στον ύστερο ελληνιστικό κόσμο με όχημα τα φαγιούμ. Να μπορούν να σχεδιάσουν με μολύβι ένα από τα πορτραίτα του Φαγιούμ.	Οι μαθητές επιλέγουν και σχεδιάζουν με μολύβι σε χαρτί ένα από τα πορτραίτα του Φαγιούμ.
16. Οι τεχνικές των πορτραίτων του Φαγιούμ Η ελληνιστική τέχνη και η ζωγραφική με εγκαυστική	Να προσδιορίσουν και να αποτιμήσουν την μετάβαση από τον Απελή στις βυζαντινές εικόνες. Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν την Πολυγνώτεια κλίμακα των χρωμάτων (τετραχρωμία με άσπρο, μαύρο, ώχρα και χονδροκόκκινο)	Οι μαθητές χρησιμοποιώντας ξηρό ή λιπαρό παστέλ ή τέμπερα ζωγραφίζουν το φαγιούμ που σχεδίασαν/ ή κάνουν απλές χρωματικές ασκήσεις.
17. Το κάλλος της μορφής Του	Να θαυμάσουν και να αναλύσουν την εγκαυστική εικόνα του Χριστού από το Σινά και να την συγκρίνουν με τα παλαιότερα ελληνιστικά πορτραίτα.	Οι μαθητές χρησιμοποιώντας ξηρά ή λιπαρά παστέλ ζωγραφίζουν την εγκαυστική εικόνα του Χριστού από την μονή του Σινά.

18. «Η ομορφιά που θα σώσει τον κόσμο» Οι αχειροποίητες εικόνες του Χριστού	Να στοχαστούν πάνω στο βλέμμα και τα μάτια του Χριστού και να περιγράψουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα που τους δημιουργούνται.	Οι μαθητές χρησιμοποιώντας μολύβι και χαρτί σχεδιάζουν το Άγιο Μανδήλιο ή το Άγιο Κεράμιο.
19. Το ζωγραφικό σύστημα των εικόνων Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εικόνας	Να διακρίνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εικόνας του Αγίου Μανδηλίου.	Οι μαθητές σχεδιάζουν σε χαρτί με μολύβι και ολοκληρώνουν το πρόσωπο της εικόνας του Χριστού από το Άγιο Μανδήλιο
20. Οι τεχνοτροπικοί όροι των εικόνων	Να διακρίνουν τον προπλασμό, τα γραψίματα και τα φώτα.	Οι μαθητές αποτυπώνουν το σχέδιο που ετοίμασαν νωρίτερα και αρχίζουν την υποζωγράφιση.
21. Η ζωγραφική με διαφάνεια Η διαφάνεια του σκούρου χρώματος επάνω σε φωτεινότερο	Να εκτιμήσουν την διαφάνεια στα χρώματα και τις δυνατότητές της.	Οι μαθητές ετοιμάζουν και εφαρμόζουν με πινέλο τα έντονα γραψίματα στην υποζωγράφιση.
22. Η φωταγωγική των εικόνων «Έως αν περιάγει τις τα χρώματα, σκιά τις εστίν»	Να διακρίνουν τα τελικά φωτίσματα στην εικόνα που μελετάνε και να γράφουν με πινέλο τα γράμματα επιγραφής στην εικόνα.	Οι μαθητές στο εργαστήριο ολοκληρώνουν τα γραψίματα της υποζωγράφισης, τα γράμματα ΙC ΧC, την επιγραφή «Το Άγιον Μανδήλιον», και υπογράφουν το έργο τους.
23. Η υπερβατικότητα και η καλή αλλοίωση Η πνευματική όραση και η αναγωγή	Να αποτιμήσουν και να αναλύσουν την εικόνα που ζωγράφησαν και να περιγράψουν την εμπειρία της εικονογραφικής διαδικασίας και της θέας των έργων τους.	Οι μαθητές μαθαίνουν την χρήση του βερνικιού, παρατηρούν και αξιολογούν το αποτέλεσμα της σπουδής τους.
24. Ζωγραφική ως προσευχή Μυστικώς εικονίζοντες	Να προβληματιστούν και να συζητήσουν για τον ρόλο του εικονογράφου μέσα στην εκκλησία χθες και σήμερα.	Οι μαθητές ετοιμάζουν τα έργα τους, σχέδια, αντίβολα διακοσμητικά κλπ και τα εκθέτουν στον χώρο του εργαστηρίου.

Β' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΙΤΛΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ	ΠΡΟΣΔΟΚΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Οι μαθητές /τριες θα είναι σε θέση:	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Οι μαθητές/τριες:
1. Ναοί στο σχήμα του ουρανού Βλέποντας από έξω μια εκκλησία Εν εκκλησίαις ευλογείτε τον Θεόν	Να γνωρίζουν για την απαρχή της χρήσης των ναών στην Χριστιανική εκκλησία, τις κατακόμβες και τους πρώτους ευκτήριους οίκους.	Οι μαθητές περιγράφουν έναν ορθόδοξο ναό και σχεδιάζουν με μολύβι σε χαρτί μία εκκλησία από μνήμης.
2. Μπαίνοντας σε ένα ορθόδοξο ναό «Εισελεύσομαι εις τον οίκον σου Κύριε» «Εν εκκλησίαις ευλογείτε τον Θεόν»	Να περιγράφουν την σχέση των ναών με τους τάφους των μαρτύρων, τα μέρη του ναού και την σύνδεσή τους με την Θεία Λειτουργία και την λατρεία.	Οι μαθητές -εισερχόμενοι στον ναό σαν για πρώτη φορά- διακρίνουν τα επι μέρους μέρη και σχολιάζουν τα οπτικά μηνύματα της αρχιτεκτονικής μορφής του κτηρίου και των εικόνων. Σχεδιάζουν μία κάτοψη ναού από μνήμης.
3. Ο συμβολισμός των ναών Το τετράγωνο και ο κύκλος στην συμβολική των ναών Τα κτήρια του ύστερου Ρωμαϊκού κόσμου και η αρχιτεκτονική του	Να εξηγούν μέσα στα απλά γεωμετρικά σχήματα τον μυστικό συμβολισμό της αρχιτεκτονικής των ναών.	Οι μαθητές χρησιμοποιώντας απλά καθημερινά αντικείμενα (χάρτινα κουτιά για τον κύβο, ρολλά για τον κύλινδρο, μπάλες για τα ημισφαίρια κλπ) , χαρτοταινία και κόλα, δημιουργούν φόρμες της αρχιτεκτονικής των ναών.

<p>4. Η αρχιτεκτονική των ναών και η εξέλιξή της μέσα στους αιώνες Οι «ρυθμοί» της βυζαντινής ναοδομίας. Τα δομικά υλικά της κατασκευής των ναών</p>	<p>Να γνωρίζουν τα στοιχεία της ιστορίας της αρχιτεκτονικής των ναών και της βυζαντινής ναοδομίας. Να αντιλαμβάνονται τις εκκλησιαστικές τέχνες ως συναρμοσμένο σύνολο.</p>	<p>Οι μαθητές σχεδιάζουν , φωτογραφίζουν και σχολιάζουν τους εγγύτερους ναούς της περιοχής τους και ανακαλύπτουν τον ρυθμό και την αρχιτεκτονική τους. Σχολιάζουν την χρήση αρχαίων και νεώτερων δομικών υλικών, όπως την πέτρα, το τούβλο, το μπετόν, τα κεραμίδια κλπ.</p>
<p>5. Αντικρίζοντας τον Παντοκράτορα Οι βασιλικές, οι περίκεντροι ναοί, η βασιλική με τρούλο ο εγγεγραμμένος σταυροειδής με τρούλο</p>	<p>Να γνωρίζουν τον εικονογραφικό τύπο του Παντοκράτορα, την προέλευση του εικονογραφικού τύπου και τον συμβολισμό του. Να διακρίνουν τους βασικούς αρχιτεκτονικούς τύπους των ναών. Να αναγνωρίσουν τον παντοκράτορα της Μονής Δαφνίου.</p>	<p>Στο εργαστήριο τα παιδιά βλέπουν παραστάσεις διαφόρων μνημείων με θέμα τον Παντοκράτορα, τις μελετούν και τις συγκρίνουν. Επισκέπτονται εκκλησίες και παρατηρούν, φωτογραφίζουν και σχολιάζουν. Σχεδιάζουν τον Παντοκράτορα και γράφουν τις εντυπώσεις και τα συναισθήματά τους μπροστά στην εικόνα Του.</p>
<p>6. Οι εικόνες στους τοίχους των ναών Ο νάρθηκας, ο κυρίως ναός και το ιερό βήμα</p>	<p>Να περιγράψουν τις συνθέσεις του Λειτουργικού κύκλου των τοιχογραφιών μέσα στους ναούς και την εξέλιξή τους μέσα στον χρόνο.</p>	<p>Οι μαθητές ανακαλύπτουν και διακρίνουν τις συνθέσεις του Λειτουργικού κύκλου σε κάποιον κοντινό ναό. Ετοιμάζουν ένα αντίβоло σε διάφανο χαρτί από το σχέδιο με το κεφάλι του Παντοκράτορα</p>
<p>7. Ακίνησια και σιωπή Η μυστική παρουσία των Αγίων διά των εικόνων μέσα στην εκκλησία Οι ναοί της πρώτης Βυζαντινής περιόδου</p>	<p>Να παρατηρούν τις στάσεις, τις χειρονομίες, τα μεγέθη, τις κινήσεις και την ακίνησια στις μορφές των Αγίων.</p>	<p>Στο εργαστήριο τοποθετούν -συνθέτουν τον Παντοκράτορα πάνω σε μακετόχαρτο.</p>
<p>8. Εικονογραφία, εικαστική τέχνη θεολογίας Οι ναοί στην ενδιάμεση βυζαντινή περίοδο</p>	<p>Να παρατηρήσουν τους άξονες, τα μεγέθη και τα μέτρα του Παντοκράτορα σε διάφορα παραδείγματα.</p>	<p>Στο εργαστήριο ξεκινούν την υποζωγράφιση του Παντοκράτορα με πινέλο και αβγοτέμπερα ή ακρυλικά χρώματα, χρησιμοποιώντας σιέννα ωμή και σιέννα ψημένη.</p>
<p>9. Το σύμπαν του ναού Οι τοιχογραφίες με τις μορφές των αγίων, σιωπηλές και συνάμα εκφραστικές παρουσίες στο σύμπαν του Ναού Η «τρίτη χρυσή εποχή»</p>	<p>Να περιγράψουν την διάταξη των εικονογραφικών κύκλων του ναού σε ζώνες.</p>	<p>Οι μαθητές ετοιμάζουν και εφαρμόζουν με πινέλο τα χρώματα για το φωτοστέφανο και το φόντο.</p>
<p>10. Το εικονογραφικό πρόγραμμα του ναού</p>	<p>Να αντιληφθούν την δομή του εικονογραφικού προγράμματος σε σχέση με την αρχιτεκτονική και τις ιδιαιτερότητες του ναού.</p>	<p>Στο εργαστήριο ζωγραφίζουν τις κεραίες του σταυρού, τους κύκλους, τα γράμματα της επιγραφής στο φόντο.</p>
<p>11. Το εικονογραφικό πρόγραμμα και οι επιφάνειες του ναού</p>	<p>Να σχολιάσουν την δομή του εικονογραφικού προγράμματος σε σχέση με την αρχιτεκτονική αλλά και τις ιδιαιτερότητες του ναού, Β'.</p>	<p>Στο εργαστήριο ετοιμάζουν προπλασμούς για τον χιτώνα, τον μανδύα και το ευαγγέλιο και τους εφαρμόζουν με διαφάνεια πάνω στην υποζωγράφιση.</p>

12. Η ζωγραφική με φρέσκο Οι τεχνικές των τοιχογραφιών, τα υλικά και η εφαρμογή τους Η τοιχογραφία με την τεχνική του fresco	Να περιγράψουν τις διάφορες τεχνικές της τοιχογραφίας αρχίζοντας από την ζωγραφική «εφ υγροίς».	Στο εργαστήριο κάνουν τα γραψίματα στα ενδύματα σε διαβάθμιση τριών τόνων.
13. Η τεχνολογία του φρέσκο	Να εξηγήσουν τις ιδιαιτερότητες και την χημεία του ασβεστοκονιάματος και να εκτιμήσουν την ξεχωριστή ομορφιά του fresco μέσα από φωτογραφίες και επισκέψεις.	Στο εργαστήριο κάνουν τα φωτίσματα στα ενδύματα σε διαβάθμιση τριών τόνων.
14. Η ζωγραφική σε στεγνό τοίχο (al secco), με γαλακτώματα τέμπερας	Να γνωρίζουν τις τεχνικές της τοιχογραφίας al secco, με γαλακτώματα αυγοτέμπερας και καζεΐνης.	Στο εργαστήριο τα παιδιά εφαρμόζουν προπλασμό και το πρώτο γράψιμο στο πρόσωπο και τα χέρια του Χριστού.
15. Η τοιχογραφία με ακρυλικά χρώματα	Να γνωρίζουν την χρήση των σύγχρονων υλικών με ακρυλική και πολυβινυλική βάση.	Στο εργαστήριο οι μαθητές κάνουν το δεύτερο γράψιμο στο πρόσωπο και στα μαλλιά του Κυρίου .
16. Η τεχνική της τοιχογραφίας με υδρούαλο	Να περιγράψουν την τεχνική της τοιχογραφίας με την τεχνική της υδρούαλου.	Στο εργαστήριο οι μαθητές ολοκληρώνουν το τρίτο γράψιμο και ξεκινάνε το πρώτο φώτισμα στα μαλλιά του Παντοκράτορα.
17. Η τεχνική του ψηφιδωτού	Να ξεχωρίσουν τα υλικά του ψηφιδωτού και να μπορούν να περιγράψουν την βασική τεχνική του ψηφιδωτού.	Ολοκληρώνουμε τα φώτα στα μαλλιά του Κυρίου.
18. Τα ψηφιδωτά δάπεδα	Να περιγράψουν την αρχαία τέχνη των μωσαϊκών στα δάπεδα των ναών.	Τα παιδιά χρησιμοποιώντας χρωματιστά χαρτιά και κόλλα φτιάχνουν ένα μικρό αντίγραφο από ένα βυζαντινό μωσαϊκό δάπεδο.
19. Η διακόσμηση στις εξωτερικές επιφάνειες των ναών	Να εκτιμήσουν την κεραμοπλαστική διακόσμηση και τις τοιχογραφίες στις εξωτερικές επιφάνειες των ναών.	Στο εργαστήριο τοποθετούμε ψυχρό γάνωμα και ξεκινάμε το φώτισμα του προσώπου με σάρκωμα.
20. Η σημαντική και ο συμβολισμός στην εικονογραφία	Να παρατηρούν τις ζωγραφικές αρμονικές ποιότητες και ανακαλύπτουν τον συμβολισμό των χρωμάτων στην εικονογραφία.	Συνεχίζουμε τα φωτίσματα με την προετοιμασία της ψιμυθιάς
21. Η λειτουργία του φωτός στην εικονογραφία Το κεντρομόλο φως των εικόνων	Να διερευνήσουν την λειτουργία του φυσικού φωτός μέσα στον ναό και την χρήση του τεχνητού φωτός με τα σύγχρονα μέσα.	Ολοκληρώνουμε τα φώτα στο πρόσωπο με τα λευκά ψιμύθια
22. Η αρχιτεκτονική των ναών σήμερα Σχεδιασμός βασισμένος στην λειτουργικότητα	Να παρατηρήσουν τα σκεύη και τις διάφορες κατασκευές και τις χρήσεις τους μέσα στον ναό.	Στο εργαστήριο τελειώνουν τα φωτίσματα του προσώπου και προσθέτουν τον πυροδισμό.
23. Η αισθητική των κατασκευών μέσα στον ναό (κηροστάτες, μανουάλια, προσκυνητάρια, βήλα κλπ.)	Να προσεγγίζουν αισθητικά τις κατασκευές των ναών και να συγκρίνουν τις παλαιότερες με τις νεότερες.	Τα παιδιά ολοκληρώνουν την ζωγραφική του Παντοκράτορα με την επιγραφή ΙC ΧC.

24. Η εικονογραφική τέχνη μέσα στον ναό ως σύνολο	Να εξετάζουν την ζωγραφική και την διακόσμηση του ναού ως αυτόνομο, ενιαίο και μόνιμο έργο.	Οι μαθητές ετοιμάζουν τα έργα τους, σχέδια, ανθίβολα, διακοσμητικά κλπ. και τα εκθέτουν όλα μαζί στον χώρο του εργαστηρίου. Σχολιάζουν τα έργα τους, συζητούν για την εικονογραφική τους σπουδή και την εμπειρία που απέκτησαν.
---	---	---

Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ Διδακτική Ενότητα τίτλος / Περιεχόμενα	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα Μετά την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:	Ενδεικτικές Εργαστηρίου Δραστηριότητες Οι μαθητές/τριες:
1. «Εικονίζοντες εν σκιά» Όταν η σκιά προδιαγράφει τα μέλλοντα	Να περιγράψουν την έννοια της σκιάς στους αρχαίους συγγραφείς και την λειτουργία της στην δημιουργία του σχεδίου.	Στο εργαστήριο σχεδιάζουν ελεύθερα με μολύβι σε χαρτί ένα πρόσωπο εκ του φυσικού ή από μνήμης ή από φωτογραφία.
2. «Παντός εικονιζόμενου ουχ η φύσις, αλλ' η υπόστασις εικονίζεται»	Να γνωρίζουν γιατί στην εικόνα του Χριστού εικονίζεται η υπόσταση του σαρκωμένου Θεού Λόγου.	Στο εργαστήριο σχεδιάζουν με μολύβι σε χαρτί το πρόσωπο του Ιησού Χριστού ή της Θεοτόκου από την εικόνα της επιλογής τους (14ου αιώνας).
3. Η ορθόδοξη εικόνα, μία λεπτομέρεια από τα έσχατα Τα έργα "non finito", το ατελές που διασώζει το τέλειο Η αρχαία πρακτική του «ανθιβόλου»	Να κατανοούν την ζωγραφισμένη εικόνα του Χριστού, της Θεοτόκου ή των Αγίων ως μία "λεπτομέρεια" της περιγραφής - παράστασης των εσχάτων, της Δευτέρας Παρουσίας.	Στο εργαστήριο οι μαθητές ετοιμάζουν ένα ανθίβολο αποτυπώνοντας σε διάφανο χαρτί τις γραμμές των γραψιμάτων από το σχέδιο που έφτιαξαν από την εικόνα.
4. «Σκιά τα της Παλαιάς Διαθήκης» Μάξιμος ο Ομολογητής Οι χρωστικές της ζωγραφικής και η τεχνική του πινέλου Η ζωγραφική πάνω σε χαρτί, δέρμα και τα βυζαντινά εικονογραφημένα χειρόγραφα	Να αντιλαμβάνονται την σκιά ως αφετηρία της ζωγραφικής τέχνης και ως εικαστικό ανάλογο της προεικόνισης των μελλόντων αγαθών. Να χρησιμοποιήσουν το πινέλο για λεπτές γραμμές.	Στο εργαστήριο οι μαθητές αποτυπώνουν και συνθέτουν το πρόσωπο πάνω στην επιφάνεια του μακετόχαρτου. Ασκήσεις με λεπτό πινέλο πάνω σε χαρτί.
5. Ο εικονογράφος ως προφήτης Τα ξύλα των εικόνων και η κατασκευή τους	Να περιγράφουν την ζωγραφική και τον σχεδιασμό των εικόνων ως διαδικασία που αναδεικνύει τον ζωγράφο ως προφήτη σκιαγραφούντα.	Στο εργαστήριο, απαγγέλλουν την «ευχή του εικονογράφου» και ξεκινούν με πινέλο και τέμπερα την υποζωγράφιση του προσώπου.
6. Το κάλλος ως αγιοπνευματική δωρεά Η παραδοσιακή προετοιμασία των ξύλων με κόλλα ζαρντέν και κιμωλία	Να συνειδητοποιούν την αναγκαιότητα του κάλλους μέσα σε ολόκληρη την διαδικασία της εικαστικής δημιουργίας και την διαδικασία αυτή ως προσευχή.	Οι μαθητές ζωγραφίζουν το δεύτερο γράψιμο στην υποζωγράφιση της εικόνας.
7. Η ζωγραφική των εικόνων ως προσευχή Η καθ' ημάς λατρεία ως «εικών των μελλόντων αγαθών» Η ζωγραφική των εικόνων ως προσευχή	Να οργανώνουν σχεδιαστικά και τονικά την υποζωγράφιση μιας εικονογραφικής σύνθεσης. Να κατανοούν την διαδικασία της εικονογραφίας ως προσευχή.	Οι μαθητές ολοκληρώνουν το τρίτο γράψιμο στην υποζωγράφιση της εικόνας.

8. Μυστικώς εικονίζοντες. Η μυστική γλώσσα των εικόνων και το ευαγγελικό μήνυμα Το στιλβωτό και το κολλητό χρύσωμα	Να αντιλαμβάνονται την ζωγραφική των εικόνων ως μετοχή στην λειτουργική ζωή της εκκλησίας. Να χρυσώνουν με κολλητό (ή στιλβωτό) χρυσό.	Χρωματίζουν (ή χρυσώνουν) το φόντο της εικόνας. Χρησιμοποιούν το μισιόν για χρυσοκονδυλιά.
9. Ο Χριστός γεννήθηκε εξεικονισμένος Οι χρωστικές της ζωγραφικής Αναφορά στην τέχνη των κατακομβών	Να συνειδητοποιούν πως η δυνατότητα της εικονογραφίας τους χαρίζεται άνωθεν. Να γνωρίζουν τα βασικά χρώματα για την ζωγραφική παλέτα της εικονογραφίας.	Γράφουν την επιγραφή της εικόνας. Κάνουν ασκήσεις βαφής και γραφής με διάφορα πινέλα.
10. Η εικόνα του Χριστού, «σήμα λαλούν» της βασιλείας Αναφορά στα παλαιοχριστιανικά μνημεία & στα πρώιμα έργα του Σινά	Να εξηγήσουν γιατί η εικόνα του Χριστού μπορεί να χαρακτηρίζεται ως «σήμα λαλούν» της βασιλείας του Θεού.	Ετοιμάζουν και εφαρμόζουν προπλάσμούς στα ενδύματα.
11. Η συνάφεια του κάλλους και της ομοιότητας Η ζωγραφικές ποιότητες της διαφάνειας και των ιριδισμών Αναφορά στην εικονομαχική έριδα και την Ζ' Οικουμενική	Να αντιλαμβάνονται την εικόνα που ζωγραφίζουν ως αναμενόμενη αλήθεια κάλλους, ομοιότητος και ταύτισης προς το πρωτότυπο. Να μπορούν να χειριστούν τις ποιότητες της διαφάνειας.	Προχωρούν στα γραψίματα των ενδυμάτων.
12. «Εικών τα της Νέας Διαθήκης» Η αλλοίωση του χώρου και του χρόνου στην εικονογραφία Η κομνήνεια τέχνη	Να εκτιμήσουν την ποιητική της εικονογραφίας ως απαραίτητη αρετή της εικονογραφικής τέχνης. Να περιγράψουν τα βασικά χαρακτηριστικά της κομνήνειας τέχνης.	Ξεκινούν τα φωτίσματα στα ενδύματα.
13. Ο εικονογράφος ως απόστολος Η λειτουργία του φωτός στην εικονογραφία Τα θερμά και τα ψυχρά χρώματα Η παλαιολόγεια τέχνη	Να επισημάνουν πως η ιεραποστολική λειτουργία των εικόνων αναδεικνύει τον ζωγράφο ως απόστολο εικονίζοντα. Να περιγράψουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της παλαιολόγειας τέχνης.	Ολοκληρώνουν τα φωτίσματα στα ενδύματα. Μαθαίνουν τα φωτίσματα με χρυσοκονδυλιά.
14. Ο ζωγραφικός ρυθμός στην εικονογραφία Ο χώρος και το βάθος στις εικόνες Η υστεροβυζαντινή τέχνη	Να κατανοούν βασικές αρχές του ρυθμού στην τέχνη των εικόνων, να γνωρίζουν τον τρόπο απόδοσης του χώρου και του βάθους στην εικονογραφία. Να περιγράψουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υστεροβυζαντινής τέχνης.	Στο εργαστήριο εφαρμόζουν προπλάσμο στο πρόσωπο και τα χέρια.
15. "Ο εμός έρωσ εσταύρωται" Ερωτευμένοι με τον Χριστό Η μεταβυζαντινή και η λαϊκή τέχνη Ο ζωγράφος Θεόφιλος	Να αντιλαμβάνονται την σχέση του ζωγράφου με τον Χριστό και την εκκλησία ως προϋπόθεση ουσιαστικής ενασχόλησης με την εικονογραφική τέχνη. Να περιγράψουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υστεροβυζαντινής τέχνης.	Στο εργαστήριο εφαρμόζουν το πρώτο γράψιμο στο πρόσωπο και τα χέρια.
16. Ο εικονογράφος ως ιερέας-μυσταγωγός της αλήθειας Το «καλόν και αγαθόν» και το «άκρον των εφετών»	Να αντιληφθούν την συμμετοχή στην ευχαριστιακή σύναξη ως προϋπόθεση αυθεντικότητας.	Στο εργαστήριο εφαρμόζουν το δεύτερο γράψιμο στο πρόσωπο και τα χέρια.

17. «Αλήθεια, η των μελλόντων κατάσταση» Η «ναζαρινή» τέχνη και οι δυτικές επιρροές	Να περιγράψουν την ποιητική της εικονογραφίας ως «αλήθεια των μελλόντων». Να περιγράψουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της «ναζαρινής» τέχνης και τις διαφορές της με την βυζαντινή.	Στο εργαστήριο ολοκληρώνουν τα γραψίματα στο πρόσωπο και τα χέρια.
18. Οι ζωγραφικές αξίες των εικόνων Ο Φώτης Κόντογλου και η επιστροφή στην τέχνη της ορθόδοξης εικονογραφίας	Να μπορούν να αντιληφθούν και να περιγράψουν τις βασικές ζωγραφικές ποιότητες στην ζωγραφική των εικόνων. Να γνωρίζουν για την αναβίωση της ορθόδοξης τέχνης στον 20ο αιώνα και το έργο του Φώτη Κόντογλου.	Ξεκινάνε το φώτισμα του προσώπου και των χεριών με σάρκωμα.
19. Ανάμεσα στην καινοτομία και στην παράδοση Οι ζωγράφοι της γενιάς του '30 Η ζωγραφική με τέμπρα καζείνης, ακρυλικών και συνθετικών χρωμάτων	Να εκτιμήσουν το έργο της γενιάς του '30 και να αντλήσουν διδάγματα για την τέχνη των εικόνων σήμερα.	Στο εργαστήριο τα παιδιά τελειώνουν τα φωτίσματα του προσώπου και των χεριών και προσθέτουν τον πυροδισμό.
20. Η συνταγή και η επανάληψη στην εικονογραφία Τα σταθερά και τα τρεπτά στοιχεία της εικονογραφίας Ο ζωγράφος Ράλλης Κοψίδης	Να αντιληφθούν και να κρίνουν την σκοπιμότητα των συνταγών και της επανάληψης. Να ξεχωρίζουν τα σταθερά από τα τρεπτά στοιχεία στην εικονογραφική τέχνη.	Τα παιδιά ολοκληρώνουν την ζωγραφική της εικόνας με τα φώτα στα μαλλιά.
21. Η αλήθεια, η ιεροπρέπεια και το κάλλος Τα κριτήρια λειτουργικότητας των εικόνων Η εικονογραφία στις ορθόδοξες εκκλησίες και στην ιεραποστολή	Να αξιολογήσουν τις εικόνες με βάση εκκλησιαστικά και λειτουργικά κριτήρια. Κρίνουν τα έργα τους.	Σχολιάζουν τα έργα τους, συζητούν για την εικονογραφική τους σπουδή και την εμπειρία που απέκτησαν.
22. Η εκκλησιαστική τέχνη ως ευχαριστιακή προσφορά Η πρακτική της έντυπης αναπαραγωγής των εικόνων, η χρήση τους και η αξία τους	Να ανακαλύψουν την ευχαριστιακή δυνατότητα των ζωγράφων και των έργων τους μέσα από την σύναξη των πιστών. Να μπορούν να χρησιμοποιήσουν βερνίκι για τα έργα τους.	Χρησιμοποιώντας ακρυλικό βερνίκι νερού, φιξάρουν τα έργα τους.
23. Οι προϋποθέσεις του εικονογράφου Η εικονογραφική τέχνη σήμερα	Γνωρίζουν τις προϋποθέσεις για την μετοχή στο άθλημα των εκκλησιαστικών τεχνών.	Οι μαθητές ετοιμάζουν τα έργα τους, σχέδια, αντίβολα, διακοσμητικά κλπ. Για να τα εκθέσουν όλα μαζί στον χώρο του εργαστηρίου.
24. Η Παιδαγωγική δυναμική των εικόνων. Ανάμεσα στον θρήνο των Παθών και την χαρά της Ανάστασης Μαράν Αθά.	Συζητούν για τις παιδαγωγικές δυνατότητες της εικονογραφικής τέχνης και την θέση της στην εκκλησία και στην εκπαίδευση.	Έκθεση του εργαστηρίου και βράβευση των καλύτερων έργων.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 17 Σεπτεμβρίου 2020

Η Υπουργός

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

